

Pilot Stichting leerplan ontwikkeling

Het stichting leerplan ontwikkeling (slo) ontwikkelt samen met middelbare scholen praktijkgerichte examenprogramma's voor havo. Met deze vakken sluiten we aan bij de behoefte van leerlingen om praktisch bezig te zijn en de relevantie van hetgeen ze leren te ervaren. Dit rust leerlingen beter uit op een keuze en daadwerkelijke overstap naar het vervolgonderwijs. Havo-scholen bepalen zelf of en wanneer ze één of beide schoolexamenvakken in hun onderwijsaanbod opnemen. Hiervoor is een *ontheffing nodig van het ministerie van OCW. (OCW, aanmeldprocedure).

* Wat betekent een ontheffing op 1 of beide praktijkgerichte examenvakken in de grote variant? - Indien u een ontheffing ontvangt om een of beide vakken in grote variant aan te bieden kan het als profielkeuzevak of vak in het vrije deel worden aangeboden. Het schoolexamenvak Technologie kan aangeboden worden als profielkeuzevak in de profielen Natuur en Techniek en Natuur en Gezondheid. Het schoolexamenvak Maatschappij kan aangeboden worden als profielkeuzevak in de profielen Cultuur en Maatschappij en Economie en Maatschappij. De vakken kunnen desgewenst in het vrije deel van elke van de profielen worden aangeboden (SLO,2023).

In een praktijkgericht programma ontwikkelen leerlingen praktische vaardigheden en maken zij kennis met realistische praktijkopdrachten en toekomstige werkvelden. Kern is dat leerlingen praktijkgerichte ervaring opdoen in en buiten de school op basis van opdrachten van opdrachtgevers uit bedrijven en instellingen.

Kleine variant: De kleine variant examenprogramma's zijn ontwikkeld op 120 studielastuur (voor de bovenbouw van het HAVO). Waarbij er wordt gewerkt aan twee praktijkgerichte programma's. Het praktijkgerichte programma Maatschappij (PGP-M) en het praktijkgerichte programma Technologie (PGP-T). Het streven is om dit in 2025 als keuzevak aan te bieden.

Grote variant: De grote variant examenprogramma's zijn ontwikkeld op 360 studielastuur (voor de bovenbouw van het HAVO). Deze kan als keuzevak in het geheel vrije deel van ieder profiel gekozen worden en komt daarmee in plaats van een ander keuzevak.

Wat is het verschil tussen de kleine en grote variant?

De kleine variant heeft een omvang van 120 studielastuur, en kan worden aangeboden als onderdeel van het combinatiecijfer. De grote variant heeft een omvang van 320-360 studielastuur en betreft een schoolexamenvak in het vrije deel.

Advies/conclusie

Wanneer wij kijken naar de beide varianten is ons advies om in te zetten op de **grote variant**. Deze variant levert voor ieder profiel een schoolexamenvak op. Om dit goed te kunnen inzetten zal het IC voor het schooljaar 23-24 rekening moeten houden met en/of nadenken over het volgende;

korte termijn:

- ontwikkelgroepen (die gaan brainstormen over de invulling aan de hand van SLO richtlijnen)
- taakuren
- inventariseren binnen de HAVO teams wie dit zou willen
- hvd't als kern per ontwikkelgroep
- SE krijgt een plek binnen het onderwijsprogramma
- Evaluatiemomenten prikken en netwerken (binnen en buitenschool)

lange termijn:

- evaluatie binnen maar ook buiten school (denk aan ontwikkel middagen intern inzetten om de gang van zaken binnen school te evalueren, en buiten school te evalueren denk aan stagebedrijven/opdrachtgevers, hbo's, SLO, etc.)
- goede contacten met praktijk; opdrachtgevers/bedrijven/hbo (maken, onderhouden en behouden)
- SE heeft een plek binnen het onderwijsprogramma

Vormgeving grote variant

De eindtermen zijn nog niet in detail uitgewerkt. Er is voor scholen veel ruimte om de leerdoelen vorm te geven. Er volgt een handreiking van SLO tijdens de doorontwikkelfase (SLO, 2023).

Hieronder staan de voorwaarden waar wij als school aan moeten voldoen om deel te mogen nemen aan de grote variant ontwikkelt door SLO. Deze voorwaarden vormen ook deels onze doelen op korte, maar ook lange termijn.

Voorwaarden voor deelname doorontwikkelfase (OCW, 2023):

- Schoolexamen: Een praktijkgericht programma krijgt op uw school een structurele plek binnen het onderwijsprogramma van een leerling die het gekozen heeft als examenvak, met voldoende omvang om de beoogde leerdoelen te kunnen ontwikkelen. Afhankelijk van de omvang, klein of groot, zal het respectievelijk als onderdeel van het combinatiecijfer of als profielkeuzevak (of in het vrije deel) meetellen.
- Inzet van personeel: Een praktijkgericht examenvak wordt op uw school gegeven door docenten die bevoegd zijn les te geven in het havo. Het bevoegd gezag bepaalt of de kwalificatie passend is (in lijn met artikel 26d Inrichtingsbesluit WVO).
- Opbouwen van een netwerk: De school dient een netwerk op te bouwen, te intensiveren en onderhouden met het bedrijfsleven, het vervolgonderwijs en (maatschappelijke) instellingen in de regio ten behoeve van het opbouwen en onderwijzen van het praktijkgerichte havo.
- Kennisdeling, uitwisselen van materialen en curriculumevaluatie: Uw school stelt een vertegenwoordiger van de schoolleiding en minimaal twee docenten en op verzoek leerlingen in de gelegenheid om deel te nemen aan de activiteiten die door SLO in het kader van onderzoek, monitoring en kennisdeling worden georganiseerd. Van deelnemende scholen wordt actieve deelname aan de landelijke activiteiten en scholing verwacht. Van uw school wordt daarnaast verwacht twee keer per jaar aan de curriculumevaluatie mee te werken. Wij vinden het belangrijk dat er een goede digitale handreiking beschikbaar komt voor alle havo-scholen. We vragen middels een akte van overdracht scholen gedurende de doorontwikkelfase om hiervoor ervaringen en het ontwikkelde materiaal te delen met SLO en andere (doorontwikkel)scholen.

Tevens wil de werkgroep HvdT het volgende benadrukken:

- schoolexamens
- relatie
- identiteit havo leerlingen/docenten
- gebouw
- lessentabel onder de loep nemen (ckv, gd, ml, gp)

Bronnen:

Aanmeldprocedure

file:///C:/Users/dlb/Downloads/ocw-aanmeldprocedure_doorontwikkelfase_praktijkgerichte_havo_voorjaar_2023%20(1).pdf

“Het praktijkgerichte vak op HAVO”

https://havoplatform.nl/wp-content/uploads/2021/01/volledig_brochure_HavoP_interactief_paginas.pdf

‘Doorgeschoten differentiatie in het onderwijsstelsel’

<https://www.onderwijsraad.nl/publicaties/adviezen/2019/02/22/doorgeschoten-differentiatie-onderwijs>

“op weg naar hbo”

<https://www.hva.nl/binaries/content/assets/subsites/kansrijke-schoolloopbanen/publicaties/lectoraat-beroepsonderwijs Onderzoeksrapport op-weg-naar-het-hbo.pdf?1540390629875#:~:text=De%20overstap%20naar%20het%20hbo%20is%20voor%20veel%20studenten%20lastig,ze%20past%20dan%20vooraf%20gedacht.>

<https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/havo-praktijkgericht/ontwikkelingen-havo/praktijkgerichte-programma-havo/>

file:///C:/Users/dlb/Downloads/startnotitie_pgp_havo_september_2021.pdf

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/toekomst-onderwijs/toekomstgericht-curriculum>
<https://www.sterkberoepsonderwijs.nl/>